

”Så där ja!”

När det händer är man lika oförberedd och nollställd varje gång verkar det som. Varje utlägg där du fokuserat och intensivt följer flugans väg genom poolen händer det som oftast ingenting. Att därför mumla ”Så där ja!” tyst för sig själv när laxen efter kanske hundra resultatlösa kast skickar den där elektriska urladdningen upp igenom tafs, fluglina och ner igenom 14-fotaren in i solar plexus är kanske inte det logiska, men det var vad jag fick ur mig denna kväll i juli –03.

Andra veckan i juli 2003 var en laxflugfiskares mardröm. Så varm och torrlagd så det var svårt att skilja på en levande oreglerad älv och flera av våra utlopp från otaliga kraftverksdammar.

Under dessa betingelser hakade jag på ett erbjudande från en av min hustrus arbetskamrater att förlägga en veckas spövfittande i Laino älv. Knutte var barnfödd i Tornedalen och hade sommaren –01, på en sträcka som han trodde var den optimala, tagit sina första laxar på flugspö i älven. Eftersom han ej kunnat återupprepa denna eufori sistliden sommar var han nu mycket angelägen att göra om bedriften.

Själv hade jag och kamraten Peter under ett fruktlöst lågvattenbesök i Lögdö älv träffat en ung finnspetsförsedd, liksom undertecknad, jägare och fiskare som entusiastiskt berättade om ett fantastiskt laxflugfiske i en pool som enligt honom var den enda riktigt djupa poolen och där det formligen kokade av lax. Hur många de hade fått där har fallit mig ur minnet.

Att han dessutom tipsade om fantastisk fågeljakt på statens mark i Arjeplog där jag har tillgång till en fin stuga i trakterna är en annan historia som skall undersökas och kanske bli en upplevelsebaserad berättelse i ett annat sammanhang.

Åter till ordningen. Sedvanlig kontroll av all tänkbar utrustning utfördes på hemmaplan. Vi skulle enligt Knutte få nyttja apostlahästarna försedda med ca en veckas packning i ungefär tre kilometer. De är lite oprecisa med avstånd de där tornedalingarna tycker jag mig ha märkt så en viss oro och osäkerhet kunde jag känna inför denna uppgift.

”Outbacksubban” fylldes nästan av bara min packning och efter att ha plockat upp och ”knökat in” Knutte med packning samt hans hustru som skulle besöka sina föräldrar under veckan drog vi ut på E4:an i vår 80-mila färd mot Laino älv.

Efter att ha avlämnat Knuttes hustru i hennes föräldrahem inhandlades i Pajala mandelpotatis, salt och kryddor samt andra nödvändiga tillbehör och drycker för en 3-4 dagars samvaro i väglöst land. Även fiskekort, som kostar 50 kr/dygn eller 200 kr för ett årskort(”Eat that!” fiskekamrater i Orkla och Sjørdal) fixades i Pajala. Nu var det enligt Knutte ”bara” ca 12 mil kvar dit där vi skulle ställa bilen och baxa vår packning mot den tilltänkta tältplatsen.

- Detta är en vägbyggares våta dröm. Det är bara att sätta ner schaktbladet och göra väg, sa vägverkaren Knutte när vi på slingrande skogsbilvägar över ändlösa sandåsar svängde ner mot en båtlänning vid älven.

Lätt förvånad kunde jag så småningom konstatera att det snarare var två än tre kilometer till den tilltänkta tältplatsen. Det krävdes två vändor för att få med allt, men snart sprakade en kaffeeld och tältet stod väntande i den lätta skymning som mitt i natten i midnattssolens land innebär.

Att detta var en pool som kraftigt avvek från resten av det jag sett av både Torneälven och Lainoälven på vår väg upp genom Tornedalen kunde jag snabbt konstatera trots det svaga midnattsljuset. Den hade en inloppsström som såg intressant ut, därefter följde en lång, djup och lugnflytande sträcka med höga, röda klippor på andra sidan älven, slutligen ändades den i en mycket bred, grund nacke och en serie grunda forsar kring några öar. Enligt Knutte var vattenståndet minst halvmetern lägre än motsvarande vecka -01

Här nedan på nacken, mycket nära land, hade Knuttes laxdrömmar gått i uppfyllelse två år tidigare. Vid nu rådande vattenstånd, med nästan stillastående vatten, hade jag svårt att tro att det skulle gå att få någon fart på flugan utan att hjälpa till.

Lite inspiration att trä fluglina genom spöringarna fick vi av några fiskare som berättade att det tagits ett par laxar tidigare på dagen/kvällen. På andra sidan älven bearbetar en fiskare vad som ser ut som en djupkant nära land intensivt med sin fluglina. Tröttheten efter den långa resan och bestyren med att få lägerplatsen duglig tar dock ut sin rätt så vi kryper nöjda ner i sovsäckarna för att satsa allt på morgondagen.

Nästa dag visade sig bli en i det stora hela normal dag i en laxfiskares liv. Det som avvek var att jag såg fler laxar visa sig än vad jag upplevt i det flesta laxälvar jag besökt under de 30 år jag till och från ägnat mig åt denna karaktärsdanande verksamhet. De flesta laxar vi såg var så kallade ”turistlaxar”

som i glada hopp gjorde magplask runt i hela poolen. Jag kunde dock ostört utforska densamma från inloppsströmmen, som mer och mer verkade vara det enda alternativet på detta vattenstånd, ner till utloppsnacken.

Eftersom jag lovat Knutte ett harrkok på mitt sätt så ställde jag på eftermiddagen undan 14-fotaren och begav mig med en 4-5:as 10-fotare försedd med en Europea 12 i änden på tafsen uppför älven. Knutte lovade att försöka bidra med sitt haspelspö.

Som utlovat visade det sig att älven höll bra med harr utan att vi lyckades lura någon av de ”gråa”. Matfisken klarades dock hem utan problem.

Mandelpotatis tvättas i älvvatten och delas i lagoma ätbitar, hystas ner i en gryta med rikligt med grovsalt och vatten så det täcker potatisen. Efter ett uppkok dras grytan lite ur elden till ett lagomt sjudande läge med lock på. Efter ca en kvart placeras väl avfjällade och rensade lättsaltade bitar av harr ovanpå den heta potatisen rikligt kryddade med citrontimjan och lite citronpeppar. Lock på igen och en väntan i ca 10-15 minuter beroende på fiskbitarnas tjocklek. Avnjuts tillsammans med hårt bröd samt ett svaltt öl eller ett torrt vitt om sådant finns till hands.

- Jättegott! skulle hon skånskan i rutan ha utropat.

Kvällen och en bit in på natten ägnades åt fruktlöst kastande efter och över hoppande och plaskande laxar framför allt i inloppsströmmen. Efter midnatt bytte jag till 12-fotaren och testade utloppsnacken med små mörka flugor. Två gånger när jag skall till att lyfta för nytt kast mycket nära land ser jag en kraftig plogvåg efter den accelererande flugan. Lax, havsöring, brunöring eller grov harr? Trots ivrigt kastande och testande med olika fart på flugan upprepas det ej. Fortfarande mätt, lite trött men nöjd, avslutar vi natten med ett sista uppkok i svartpannan parat med en guldgul sängfösare av malt och lite eftersnack vid elden innan vi kryper ner i sovsäckarna.

Dag tre börjar som de andra med värme och växlande molnighet. Jag försöker variera mitt fiske genom att sätta fart på flugan på olika sätt och växlar storlek samt mönster varje gång jag vadar ut i inloppsströmmen där jag nu koncentrerat mitt fiske. Framemot lunch blir stunderna av vila i strandbrinken allt längre och jag känner mig lätt uppgiven.

När vi sedan sitter vid lägerelden efter lunchens intagande och läppjar på en kaffetår, samt resonerar om att bryta läger och testa någon annan del av älven, dyker plötsligt fyra figurer fram ur skogen. Det är Knuttes svåger med en fiskekamrat, systersonen Christer samt hans fiskekompis.

Efter sedvanliga hälsningsfraser och ett nykok i svartpannan började det två yngre nyanlända ivrigt pyssla med sina tvåhandsspön. Nu skulle det fiskas lax! Christer hade två år tidigare tagit lax i inloppsströmmen och var nu med bestämda steg på väg upp för att upprepa bravaden. Vi ”gamlingar” sitter kvar vid kaffekåsona ytterligare ett tag och de andra bestämmer sig för att ägna eftermiddagen och kvällen åt harrfiske.

Själv greppar jag 14-fotaren och går upp och sätter mig i strandbrinken för att beundra ”ungdomarnas” kastteknik.

Åter igen förvånas jag över hur lätt och besvärsfritt många ”nya” och unga flugfiskare behärskar underhandskastet. Långa kast med liten risk för strul oberoende vad som finns bakom fiskaren och det ser ju så lätt ut. Själv har jag svårt att lära om men jobbar intensivt med det eftersom jag tydligt kan se fördelarna.

Under de sena eftermiddagstimmarna förändras laxarnas beteende i poolen vilket väcker mitt intresse. Flera laxar visar sig nu i ”head and tail” -vak framför allt i inloppet.

När Christers kamrat går en repa i strömmen ”rullar” flera laxar i närheten av hans fluga. Nu är intresset på topp igen. Han kommer så småningom i land och Christer plaskar ut och fiskar ivrigt av strömmen. Jag är nyfiken på vad som sitter i änden på kamratens tafs och ber honom visa mig. Det är en tunn, ganska liten, hårvingad, ljusgrön tubfluga, troligen tänkt att föreställa en Green Highlander. Hunger tvingar upp Christer ur strömmen och de båda kämparna ger sig ner mot lägret för att slänga i sig lite mat.

Jag tar det nu lugnt och letar igenom tubflugasken där jag hittar vad jag söker. En tunt bunden, förenklad, hårvingad, halvtums Jock Scott som jag förser med en dubbelkrokad svart Loop i storlek åtta.

En större lax visar sig nu i ett par lugna "head and tail" i mitten av strömmen ganska långt ner och troligen utom kasthåll. Flera mindre laxar är aktiva på olika ställen i strömmen väl inom kasthåll. Jag vadar ut och börjar fiska av strömmen med min lite hemgjorda kastteknik som närmast kan liknas vid ett halvt Spey-kast. Det flyter på riktigt bra med kasten och jag fiskar mig steg för steg genom strömmen. Att fiska av denna ström innebär att man går på en ås i vattnet med ett lite djupare lungvatten bakom ryggen så långt som vadarna tillåter sedan får man vada uppströms tillbaka innan man kan gå mot land.

Jag börjar närma mig gränsen för vad som känns behagligt att vada när jag ser att Knutte är på väg nerströms från sitt harrfiske. Ungefär samtidigt ser jag en mindre lax som gör ett "turisthopp" på andra sidan strömmen. Jag repar av några drag till ur rullen och trycker till lite extra i framkastet. Lätt förvånad ser jag att jag når över strömmen och att flugan kommer att fiska över platsen där den lilla laxen visat sig. Eftersom jag har små förväntningar på att en lax som betar sig som laxen jag just sett vänder jag på huvudet för att titta efter Knutte.

Då händer det! Ett grovt plask! En ursinnig tyngd fortplantar sig genom linan ner i spöt. Jag höjer spöt och placerar butten i maggropen. Eftersom jag förväntar mig hopp och korta rusningar från en mindre nystigen lax blir jag förvånad av att konstatera laxen står kvar med kraftiga ruskningar på nästan samma plats som hugget kom.

Jag tror dock fortfarande att det är den mindre lax jag sett och lägger på en kraftig press för att få den att flytta på sig. Svaret blir våldsamt! I ett enda rulltjutande utras tar laxen all skjutlina och massor av backing innan den stannar med tunga huvudknyckar långt ner i strömmen. Jag börjar nu, ännu tvivlande, ana allvaret i situationen och vänder lite på mig för att påkalla Knuttes uppmärksamhet. Han har dock redan sett vad som hänt och är springande på strandstenarna på väg ner i jämnhöjd med där jag står utvadad.

- Ta kameran ur jackan däruppe på strandbrinken! ropar jag till honom. Laxen kommer nu motvilligt upp genom strömmen så att jag återfår backing och skjutlina. Där står den nu en stund i strömmen medan jag sakta backar uppströms på den tidigare beskrivna åsen för att komma i läge för att vada i land.

De manövrer jag gör gillas inte av laxen som nu gör ett andra utras ännu lite längre än det första. Jag har nu kommit så pass långt upp på åsen så jag kan vada in mot land samtidigt som jag ännu en gång återtar nästan all lina och får in laxen på lugnvattnet. Nu får jag för första gången se en kraftig laxstjärtfena. Närmare tio kilo, tror jag, säger jag till Knutte som nu står bakom mig på stranden.

Plötsligt får nu laxen nytt liv och tömmer nästan rullen i en obeveklig rusning som slutar i ett antal rullningar i ytan under klipporna på andra sidan älven inte långt ifrån en laxfiskare som kommit nerhasande och satt sig att iaktta spektaklet. Det är nu mycket lina som skall tillbaka in på rullen och det börjar kännas i armarna och ryggen men laxen följer nu ganska lydigt med in mot mig i lugnvattnet. När den kommit in på grundare vatten försöker jag manövrera den så att den skall komma med huvudet först mot land. Nu ser vi att det är en mycket kort och fet samt stor lax. När jag tror att det är rätt tillfälle backar jag upp på land och försöker få upp laxens huvud bland strandstenarna för att lägga ifrån mig spöt och gå fram och "taila" den.

Då kastar sig Knutte ner i vattnet, iklädd träningsoverall och vanliga stövlar, och baxar på armbågar och knän upp laxen på land under mina ivriga försäkringar om att det är lugnt, jag tar den själv.

Han förklarar efteråt att han fick syn på flugan en bit upp på tafsen utan att förstå att det var en tubfluga. Därför trodde han att flugan lossnat och att laxen nu

bara var intrasslad i tafsen samt beslöt sig att gå handgripligen tillväga. Vänner som inte tvekar att blöta sig för att få en lax på land är riktiga fiskekamrater.

En lustig detalj konstaterar jag när jag får skära loss den lilla dubbelåtten. Kroken sitter i laxhanens vänstra underkäke som har en ganska kraftig underkäkscrok. Det betyder att laxen tagit den lilla ytgående flugan, som kommer farande tvärs strömmen i god fart, upp och bort i motsatt färdriktning som flugan. Detta stärker min tes att små som stora laxar med en otrolig precision kan bita i vad de vill, smått som stort, när de bara vill, nota bene.

När den obligatoriska fångstbilden skall tas är jag plötsligt skakig i knäna och helt kraftlös.

Christer och hans kamrat ansluter nu till händelsen efter att ha höjt sin blodsockerhalt som de nu får komplettera med en dos adrenalin.

Spekulationer kring vikten på laxhanen, som verkar ha stått en månad i älven, utbryter. Buden rör sig mellan 13 kilo, som ropas in på findlanssvenska från andra sidan älven av han som suttit och tittat på därifrån, till 16-17 från gruppen kring mig och laxen. Själv tippas jag på 15 prick.

De båda yngre kombattanerna får nu brått att ta plats i strömmen fyllda av energi och tillförsikt att det är nu som gäller.

Jag är fortfarande skakig och armsvag varför Knutte erbjuder sig att bära bort laxen till lägerplatsen samt hänga upp den till allmänt beskådande. När det är utfört strupskär jag laxen och tappar den på blod fortfarande med den värmande känslan i halsen och mellangärdet som den guldgula dryck som Knutte stuckit i min hand.

Pinnar och vedträn läggs på eldstaden och kaffepannan fylls med älvvatten. Mat, dryck och tilltugg plockas fram och jag fylls av ett tillbakalutat lugn och en känsla av att nu vill jag inte fiska mer på ett bra tag alltmedan vi äter och dricker oss mätta och belåtna.

Plötsligt kommer Christer tillbaka i god fart med en riktigt fin mellanlax hängande på fingrarna.

Den klev på ungefär på samma ställe där jag beskrivit att min lax huggit i hans första genomfiskning av strömmen efter det att min fisk landats. Detta blev för mycket för finnen på andra sidan som klagande skall ha utropat.

- Nä, nu får ni ge er!

Christers lax får hedersplats hängande bredvid min för att dokumenteras.

För min del rörde jag ej mer laxspöt denna vecka vid Onka men jag har redan siktat in mig på samma vecka sommaren -04.

Vi hämtade upp den infrusna laxen hemma hos Christer i Pajala på hemvägen med beskedet att den urblodad men orensad hade vägt 14,5 kilo.

Tight lines! /AGE ©2003

